

ЂЕДО

(Шта нам је значио митрополит Амфилохије)

децембар, 2020.

Владика Јоаникије / М. Бећковић / К. Бећировић / П. Божовић / М. Вукотић
М. Вуксанови / владика Григорије / Ј. Делић / Б. Дубак / владика Јован
А. Јовићевић / М. Ковић / Ч. Копривица / В. Коштуница / Е. Кустурица
Д. Лакићевић / М. Ломпар / Ј. Маркуш / И. Негришорац / Ж. Никчевић
Г. Перовић / Д. Хамовић / В. Џомић / Р. Драговић

ЂЕДО

(Шта нам је значио митрополит Амфилохије)

M
Vukotić
Media

децембар, 2020.

ДУГ ВЕЛИКОМ ЧОВЕКУ

Ова књига није ни биографија, ни студија, ни дневник, ни споменница, ни јеванђеље. А, ошеш, од свега штога јесте помало.

Изронила је, одмах након ујокојења митрополита Амфилохија Радовића, жеља да се, на неки начин, одужимо великом човеку. Великом духовнику. Помиритељу, трагичељу, сабрашу, исцу, пољољош... Да макар у оглоцима, у траљовима, претрчимо дути и вијуљави пути који је овај син Мораче и пушешественик кроз свехришћанство прошао. Кроз беспутне алује Црне Горе. Кроз окрвављено Косово. Кроз блештаве престолице света. Кроз храмове расуте од Ловћена до Арентине.

На позив су се, са великом спремношћу, одавали његови следбеници, пријатељи, зналци његовој непрељедној дела и трајмоци његовој живојној усинућа. Међу њима су академици, владике, професори универзитета, књижевници, историчари, пољитичари, редитељи, љумци, новинари...

Од њихових прилога сашкана је ова колоритна фреска,

наповештєн поштрєт боѡслужитєља верноѡ свом народу и својој земљи.

О њему ће се шєк писати и причати. Изучаваће га нове гєнерације, не само одане веронауци и теологији.

Ово је наш заједнички дуг „морачком јасновидцу“.

Наш ошросит од народноѡ вође и народноѡ пастира, који је, као мало ко у свєтосавској мисији, прошао задах чистимлишћа и ошјони шамјан свєтимлишћа.

Само неколико шєкшѡва у овој књизи је изговорено или објављено у данима ујокојења митрополића Амфилохија, а сви остали су написани специјално за ову књигу. Један од разлога за објављивање ових шєкшѡва јесте што ме је издавачка, или старина новинарска жеља, водила да ова књига буде у рукама читалаца пре него што се наврши четрдесет дана од огласка доскорашњег чувара престола Свєтѡ Пєтра Цетинскоѡ у небеско сазвєжђе.

Аутори су распоређени по азбучном редоследу, изузетак је владика будимљанско-никшићки Јоаникије, чијим шєкшѡм ошварамо књигу, као први саборац митрополића Амфилохија у последњој деценији велике заједничке борбе и извојеване победє у Црној Гори.

Велика захвалносћ свим ауторима.

Небеска захвалносћ блаженопочившем митрополићу Амфилохију Радовићу што смо били носиоци његовоѡ часноѡ крста.

Мањо Вукошић

Београд 23. новембар 2020.

Амфилохије

Онај бисџри дечак из Доње Мораче
Што је продавао зукве џеџроваче

Да се домоћне књиће и обуће
И у пуџићу џобетне од куће

И у време јаће о значке и џрње
Своје џоло џело обуће у џрње

И кући чивија џо најскућљој цени
Да Хриџта на крџту бар мало одмени

Али чим се крсним знаком знаменово
Нема џоћа ко џа није каменово

И џо камење џоџта му имање
Сваки камен џему један Хриџту мање

И сад оне руке од зукава џрубе
Вололави сџарци џрилазе да џубе

А унакрџ Хриџтове целе васионе
Сем изван неба црне земље оне

Ниђе не дође да звона не звоне

Маџија Бекковић

Јоаникије

ЕПИСКОП БУДИМЉАНСКО-НИКШИЋКИ

УЗВИШЕНИМ ХОДОМ ПОКАЗАО НАМ ПУТ

Знамо у доброј мјери његов животни пут, али велики Божији људи, као што је Митрополит Амфилохије, такви су да га савременици не могу видјети у оној мјери и у оној љепоти и величини какав он заправо јесте, него ће то показати будуће вријеме и вијекови. Онај ко се цијелога свога живота везивао за Христа и за Његово Небеско царство, благодатању Божијом и устројством вишњим, он напредује и у овом свијету из силе у силу, а и после свога одласка из овог свијета, и одлазећи не напушта овај свијет, него је присутан у њему кроз Христа Господа.

Наш Митрополит, наш духовни отац, цијелога свога живота ишао је за Христом и на крају се, са свим својим добрим дјелима, једном ријечју са својим монументалним дјелом црквеног дјелатника, успео са Христом на Голготу. И поболовао од вируса неко вријеме, па је и тај вирус побиједио и од њега се ослободио.

А говорио је стално да треба да се боримо и про-

тив овог вируса који сада хара здравље људи, али још више да се боримо против вируса мржње, злопамћења, неслоге, свађа, препирки и остале злобе, зависти и сваке нечистоте, и демонске и људске.

Он је и један други вирус победио и својом смрћу, својом блаженом мирном кончином, причестивши се Светим тајнама, он се коначно сјединио са Христом и запечатио своју побједу и своје војевање са злом. У том крстоносном војевању овјенчан је вијенцем непролазне Божије славе.

Оставио нам је својим одласком велику празнину и велики бол, али и велики благослов, и поставио нам свима високу мјеру и свој примјер да идемо за њиме јер нам је он својим ходом узивишеним, кроз цио свој живот за Христом пропутио тај пут и све нас научио како треба да живимо. Велики је ово губитак, али смо увјерени да ће његова праведничка смрт, упокојење и сједињење са Христом сјединити око његовога одра, који је слика гроба Христовога, и све нас, да ће нас сабрати, да ће нас измирити као што је Свети Петар Цетињски оставио завјештање да макар за годину дана послуже његовога упокојења престану све свађе и све омразе и да завлада мир Црном Гором. Тако је исто завештање нашег Митрополита, новог миротворца цетињског, који се учи Светога Луке и Светога Петра и Петра Другог Ловћенског Тајновидца присајединио апостолима и светим цетињским митрополитима. Видите ли чуда

Божијега и знамења? Он се упокојио уочи празника Светога Петра и два дана уочи упокојења Његоша, Ловћенског Тајновидца, па сада у три дана заредом имамо заједно тројицу Светих јерараха у име Свете Тројице, који су прославили Свету Тројицу и Христа Спаситеља у овом животу и нас научили Јеванђељу Божијем.

Наш Митрополит је посебно био велики свештенодјелатељ Јеванђеља Христовога и велики свједок и Христове вјере, и Христових дјела, и крста Христовога часнога.

Нека се свако од нас у цијелој Црној Гори, али и у цијелом Православљу, опомене његовога живота и његове праведничке кончине да би својој души уготовио вјечна Божанска блага и спасење гледајући у нашег Митрополита и у остале Божије угоднике. А он то сигурно јесте, сви смо свједоци тога, и заслужио је да га као таквог памтимо.

А посебно што је много претрпио и јада и муке, никад не тражећи ништа за себе, него се увијек борећи за Цркву Божију проходећи свој трновит пут и као монах и као свештеник, и као професор, а посебно као архијереј, трпећи мноштво неправди и искушења, и од својих и од туђих.

Али, он је на све изливао своју љубав, и за њега су сви били своји и ближњи, и пријатељи и непријатељи. Уздигао се до оне славе коју је Господ Исус Христос назначио и показао да љубимо и пријатеље и непријатеље, и да благосиљамо оне који нас куну и

мрзе. Увјерен сам да ће правда овог великог архије-
реја Христовог засијати као сунце и да ће свјетлост
те његове правде, како буде пролазило вријеме, све
више и јаче сијати.

И зато јесте ово тужан дан када смо примили
вијест о његовој смрти, али ће се наша туга, а по-
себно наша молитва, за блаженопочившег Митро-
полита претварати полако у радосну тугу, а послије
тога у славу јер смо увјерени да стојимо пред одром
Светога човјека који се сјединио са Христом и који
је и нас привео Христу и који ће нас и убудуће при-
водити и сједињавати са Њиме.

Њему нека је вјечни покој његове напаћене душе,
и Царство небеско, и сједињење са свима светима.

Матија Бећковић

АКАДЕМИК

МОРАЧКИ ЈАСНОВИДАЦ

Надао сам се да ће Митрополит Амфилохије сахрањивати мене. Била је то велика част за свакога кога је сахрањивао протеклих тридесет година и томе се свако надао. Али Небо је одлучило да се ја опраштам и сахрањујем њега, а знам да нећу ни моћи ни умети онако како би он умео. Господ га је позвао у Лучињске дане безмало кад и Светог Петра Цетињског и Петра Другог Ловћенског Тајновидца. Пошто је Светим Луком спојио њих двојицу, дуго је биркао и чекао онога који је достојан да у три дана приброји и трећег лучињца, Амфилохија Радовића Морачког Јасновидца. И, ево, овде већ данас видим његову икону.

Кад је хиротонисан на Цетињу рекао сам му, ако жели да се посвети, није могао изабрати ни боље место ни земљу са бољим условима.

Два Света Петра Петровића су две живе стене на којима је саграђена Црногорско-приморска митрополија Свете српске православне цркве, а трећа најтврђа стена одваљена у наше време из црногорског каменолома био је и остао Митрополит Амфилохије Радовић. А сва тројица нису били мање верни Христу од Апостола Петра, постоља и каме-

на темељца хришћинске цркве, онаквог каквог га је описао Свети Лука. Уосталом, апостол Петар се Христа одрекао три пута, а наша два Петра нису ниједанпут, а није никад и низашто Митрополит Амфилохије Радовић.

Амфилохије се родио у Морачи, на Божић, и на крштењу добио име Ристо. Наш народ је дуго и Христа звао Ристос.

И два света Петра Петровића били су песници. И Амфилохије Радовић је песник.

Српски народ је песник и најпесмотворнији народ.

Српски језик је од највећих ауторитета светске културе убрајан у „најлепше и најважније језике на свету“ и – како је речено – „способан да створи светску, а не буџачку државу и земљу учмалију“.

И Црна Гора је дело поезије. А шта је теологија и монахологија ако нису поезија и доказ да атеистичке поезије нема. И како је написао Иво Андрић – песнику и његовом делу ни време ни људи не могу ништа!

Велике људе и њихова дела смрт само увећава и увећава, а ситне душе и њихова недела поништава.

Кажу да Бог свакога држи на земљи док уради оно због чега се родио. То је потврдио својим животом и Митрополит Амфилохије. Господ га је позвао у прави час. Баш кад је требало. А ко ће ко Бог. Да га је позвао раније не би ваљало. „Но ће ја Бога учим шта је и кад је требало“.

Позвао га је на небо где ће сад моћи више да учини за свој народ и своју цркву него да је остао на земљи где је учинио све због чега се родио. Препорођена Црна Гора почиње од А.

Зато смрт никоме није пала лакше него њему. Зато је на одру био тако блажен и спокојан. Зато ми плачемо а он и

Небо се радују. Као што је Свети Ђорђе некад убио аждају, тако је и Амфилохије у наше дане погубио корону.

Били смо заједно у Хиландару и у Оптина пустињи, у Петрограду на гробу Свете Ксеније Петроградске, у Институту Светог Сергија, на српском војничком гробљу у Паризу, које је монах Амфилохије први окадио. Ту смо се фотографисали на гробу незнаног српског јунака и мученика који је прегазио Албанију, а умро у туђини и ту сахрањен, као безимен. Кад сам се вратио из Француске питала ме мајка – шта је најлепше што сам видео у Паризу. Рекао сам: Амфилохије Радовић. Та реч је стигла у Морачу до његовог оца Ђира који је пешке на опанке потегао у Колашин и позвао ме да чује где је и како је његов син, о коме годинама није ништа знао. Амфилохије је споља носио избледелу мантију, а изнутра је већ био раскошно одевен. Шетали смо Јелисејским пољима. Кад је пришла непозната девојка да му целива руку и поклони се његовом путу и чину, у исто време кад су и њега и његовог оца проклињали у Колашину.

Тонили су га без умора од првог до последњег дана не помишљајући да тако исписују његово житије.

Црна Гора је била црква.

Држава је била црквено имање којим су владали калуђери. Монаси црнорисци звали су се Црногорци, а монахиње Црногорке. У новим временима неба мутитељи лишавали су Црну Гору неба, а свом богу се молили да Бога нема. Нису закопали само једну цркву него и целу Црногорско-приморску митрополију и њен клир. Амфилохије Радовић је пропирио ватру и убацио варницу у охладњеле груди Црне Горе. Није био само човек него и свечовек и свечовекофил.

Враћајући реч ономе ко му је ту реч дао преклињао је

и позивао на помирење у јединој земљи на свету у којој има „антифашистичких“, а нема „фашистичких“ јама. Бесудну земљу у којој су рађале само кржаве воћке калемии је и намирисао својим духовним јунаштвом, љубављу и поштењем, молећи да се врати своме образу. Наследник трагичног јунака косовске мисли пео се и бранио косовски врх. Голим рукама сахрањивао је косовске мученике и до задњег даха преклињао да не заборавимо косовски завет и једном заувек дату реч. Косово је небеско решење српског питања и зато се ни по коју цену не сме попустити и пасти најниже тамо где смо се попели највише.

Позивао ме да дођем у Црну Гору, а кад сам га подсетио да ми је улаз забрањен рекао је: „Па нека те мало затворе“. Као што су затворили владика Јоаникија, а толике монахе и свештенике хапсили и понижавали, а њега сатима држали у полицији – али им нису ништа наудили.

На крају је свет видео литије какве није нигде видео никад раније – и чуо поклич какав се нигде никада није чуо: Не дамо светиње! Из братских рана и бездана грунуо је на светло дана млади, лепи, здрави свет и показао да га има као цвећа, а Црна Гора је решила да оздрави.

У ове дане кад цео свет пере руке и говори с крпом на устима, испраћамо на далек пут Митрополита Амфилохија онако како су испраћени још само Краљ Александар и Патријарх Павле.

И већ видимо како га већ данас грле Свети Јустин Ђелијски и Свети Николај Жички и дочекују речима које се проламају небесима:

Не дамо светиње!

Срећан пут кажемо ми, а небеса узвраћају:

Добро нам дошао, Амфилохије!